

Suomen Kalastusopaskilta ry
c/o Markku Tiusanen
Taikakuja 4
01390 Vantaa
markku.tiusanen@kalastuspalvelut.com

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi kalastuslain muuttamiseksi

Viite: Mmm lausuntopyyntö Dnro VN/1076/2021-MMM-5

Kalastuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, jotka velvoittaisivat saaliin ilmoittamiseen vapaa-ajan kalastuksessa. Lisäksi esitetään, että Luonnonvarakeskus laatisi kolmen vuoden välein raportin Suomen kalakantojen tilasta ja kalastuksesta, sekä merialueen että sisävesien osalta Suomessa. Esitykseen sisältyy myös muutoksia kalataloushallinnon tietovarantojen sisältöön ja niiden käyttöön, terminologiaan sekä tietovarantojen rekisterinpitäjien vastuisiin ja tietojen ilmoittamatta jättämisen sanktiointiin.

Ehdotettujen muutosten tavoitteena on parantaa vapaa-ajankalastuksen kalastustietojen saamista päätöksentekijöille ja varmistaa riittävän ja laadukkaan tiedon saaminen kalakantojen käytön ja hoidon järjestämiseksi. Erityisesti harvemmin saaliiksi saaduista kalalajeista ei ole riittävästi tietoa, sillä otantaan perustuissa kalastustiedusteluissa harvemmin saaliiksi saatujen lajien osalta tiedot ovat epävarmoja.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on kirjaus ”otetaan käyttöön vaelluskalojen saalisilmoitus koskien kaikkea saalistettua kalaa”

Suomen Kalastusopaskilta ry on tutustunut lakiluonnokseen ja esittää siitä lausuntonaan seuraavaa.

Suomen Kalastusopaskillan lausunto

Kalastusopaskilta pitää esityksen tavoitteita hyvinä. Kalastuslain tarkoituksena on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon perustuen järjestää kalavarojen käyttö ja hoito. Nykyistä paremmat tiedot vapaa-ajankalastuksen saaliista edistävät mahdollisuutta toteuttaa kalastuslain tarkoitusta.

Vapaa-ajankalastuksen saalisilmoitusvelvoitteesta ja ilmoittamatta jättämisen sanktioista säädettäessä on hyvä pitää mielessä kalastuslain tarkoituksen ja sen toteutuksen välinen kuilu.

Nykyinen kalastuslaki on ollut voimassa jo kuusi vuotta ja vasta nyt kalatalousalueet ovat saaneet tai vasta saamassa käyttö- ja hoitosuunnitelmansa valmiiksi. Suomessa olosuhteet kalakantojen tilassa ja kalastajien määrässä vaihtelevat suuresti eri puolilla maata. Suurten asutuskeskusten läheisyydessä ja esim. Suomenlahdella ja Saaristomerellä kalastuspaine on nykyään niin suuri, että se vaikuttaa voimakkaasti heikentäen alueen kalakantoihin. Tätä ei kuitenkaan ole huomioitu juuri ollenkaan kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmissa eikä kalatalousviranomaisten päätöksissä, joista puuttuvat lähes täysin kalakantojen tilaan vaikuttavat ratkaisut saaliskiintiöistä, alamitoista ja ylämitoista.

Kalatalousalueiden ja viranomaisten päätöksiä tarkasteltaessa näyttää usein siltä, että päätöksentekoa ohjaa kalakantojen hoito -näkökulman sijaan kalavarojen jako -näkökulma, missä pyritään varmistamaan jonkun kalastajaryhmän etuoikeus saaliiseen kalakantojen hyvinvoinnin kustannuksella.

Suomen Kalastusopaskilta on ollut mukana vapaa-ajankalastuksen sähköisen saalisilmoituksen – Omakalan - Saaristomeren pilottihankkeessa. Luonnonvarakeskuksen kehittämän Omakala-sovelluksen avulla on periaatteessa helppo ilmoittaa saaliinsa. Sovellukseen on kuitenkin ympätty paljon muuta ylimääräistä kirjattavaa kuin mitä hallitusohjelmaan kirjattu vaelluskalojen saalisilmoitus edellyttäisi. Tämän seurauksena Kalastusopaskilta pelkää, että sovelluksen käyttö saatetaan kokea liian työlääksi.

62 a §

Ministeriössä valmisteltu ehdotus kalastuslain muutoksesta ei anna vastausta kalastusoppaita eniten askarruttavaan kysymykseen, miten tarkasti saaliin pyyntipaikka edellytetään saalisilmoituksessa ilmoittamaan. Vaikka lakiehdotuksen perusteluissa mainitaan, että kalastajan ilmoittama paikkatietoa karkeistetaan, jää pyyntipaikkatiedon tarkkuus ratkaistavaksi saalisilmoituksesta annettavassa valtioneuvoston asetuksessa.

Kalastusoppaalle saaliin pyyntipaikat ovat liikesalaisuuden kaltaista tietoa, jonka paljastuminen voi aiheuttaa oppaalle pyyntipaikkojen ruuhkautumista, taloudellista vahinkoa ja kilpailuaseman heikkenemistä. Tämän takia kalastusopaskilta pitää tärkeänä, että oppaiden saalisilmoitusten pyyntialueen tarkkuus on vähintään kalastusalue- tai kuntatasoista.

Mikäli pyyntialue edellytetään ilmoittamaan tarkemmin, on riskinä, että vapaa-ajankalastajat, jotka haluavat usein pitää pyyntipaikkansa salassa, jättävät saalisilmoituksen tekemättä tai kirjaavat ilmoitukseen väärän pyyntipaikan.

Kalastusoppaan matkalle voi osallistua asiakkaita, jotka eivät halua missään leviävän tietoa, kenen kanssa he ovat olleet esim. omia asiakassuhteitaan edistämässä. Kalastusopaskilta pitääkin tärkeänä kalastuslain muutosehdotuksessa ja sen perusteluissa mainittua kalastusmatkailutilaisuuksien järjestäjän mahdollisuutta tehdä saalisilmoitus asiakkaidensa kalastuksesta siten, että saalis- ja

pyyntitiedot kirjataan järjestelmään yrityksen tai muun järjestäjän nimiin, jolloin kalastusmatkailutilaisuuksien järjestäjällä ei ole tarvetta kirjata ilmoitukseen asiakkaidensa nimiä.

94 §

Kalastusopaskilta esittää pykälän 1. momentin 2. kohtaan lisättäväksi, että kalastonhoitomaksurekisteriin merkitään kalastusmatkailutilaisuuksien järjestäjän asiakkaidensa puolesta maksamien kalastonhoitomaksujen osalta ainoastaan kalastusmatkailutilaisuuden järjestäjän (maksajan) nimi. Mikäli tämä ei ole mahdollista, Kalastusopaskilta esittää, että kalastonhoitomaksurekisteriin merkitään ainoastaan kalastusmatkailutilaisuuteen osallistuvien henkilöiden nimet ilman syntymäaikaa ja osoitetta.

Kalastusoppailta varataan toistuvasti kalastusmatkoja, joille osallistuvan ryhmän jäsenten osoite- ja syntymäaikatietoja opas ei saa matkan varaajalta ennen matkan alkua, jolloin oppaat joutuvat maksamaan kalastonhoitomaksut pelkän nimen varassa ja joskus jopa osallistujien nimien saaminen etukäteen ei onnistu. Kalastonhoitomaksujen maksaminen kalastusmatkan alussa ei ole ratkaisu ongelmaan, sillä se vie aivan liian paljon aikaa kalastusmatkasta. Kalastonhoitomaksukertymän kannalta tärkeää on se, että kalastonhoitomaksu maksetaan, eikä se, kenen puolesta maksu suoritetaan. Kalastuksen valvonnan kannalta puolestaan on riittävää, että maksutositteessa ilmenee päivämäärä, milloin lupa on voimassa, jolloin valvoja voi päätellä luvan olevan maksettu kalastusoppaan kyydissä juuri sinä päivänä olevien osalta.

99 §

Kalastusopaskillalle ei selvinnyt kalastuslain muutosehdotuksen logiikka, miksi kalastuksentralvojan tutkinnon suorittaneet ja 107 §:ssä tarkoitettun valtuutuksen omaavalla kalastuksentralvojjalla olisi toimivalta valvoa vapaa-ajankalastusta mutta ei kaupallista kalastusta koskevan EU:n yhteistä kalatalouspolitiikkaa koskevan EU:n lainsäädännön ja sen toimeenpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön noudattamista.

Tutkinnon suorittaneilla kalastuksentralvojjalla tulee olla oikeus valvoa myös kaupallisten kalastajien pyydyksiä. Ely:n kalastuksentralvonnan resurssit eivät millään muotoa riitä siihen. Esim. Pernajanlahdella olleet jatkuvat ongelmat eivät olisi korjaantuneet pelkällä ELYn valvonnalla (1-2 krt vuodessa) vaan siihen tarvittiin jatkuvaa valvontaa, joka ohjasi kaupalliset kalastajat toimimaan kalastussäädösten mukaisesti.

118 §

Kalastuslain muutosehdotuksen 95 a §:n nojalla saalisilmoituksista kerättäviä tietoja voitaisiin luovuttaa vesilain tai ympäristönsuojelulain velvoitetarkkailun tekemiseen, opinnäytetyön tekemiseen ja eri viranomaisille. Luovutettavissa tiedoissa voi olla salassa pidettäviä henkilötietoja ja tietoja kalastusoppaista, heidän pyyntialueistaan ja saaliistaan, joita ei saa käyttää muuhun kuin 95 a §:n mukaisiin tarkoituksiin. Kalastusopaskilta esittää harkittavaksi, että tietojen jakaminen tai käyttäminen muuhun kuin kalastuslain 93 §:ssä ja 95 a §:ssä hyväksyttyihin tarkoituksiin sanktioidaan.

Vantaalla 13.10.2022

Markku Tiusanen
Puheenjohtaja
Suomen Kalastusopaskilta ry

Henrik Reh binder
Varapuheenjohtaja
Suomen Kalastusopaskilta ry